

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte -
judecători

Timofti Vladimir
Toma Nadejda
Țurcan Anatolie
Boico Victor
Mardari Dumitru

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

Prodan Gutiera XXXXX, născută la
XXXXX, originară XXXXX, domiciliată XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Prima instanță: 05.07.2017 - 14.12.2017;*
- 2. Instanța de apel: 19.01.2018 - 01.02.2018;*
Rejudecarea: 30.07.2018 - 10.10.2018;
- 3. Instanța de recurs: 1) 03.05.2018 - 19.06.2018, dispusă rejudecarea;*
2) 10.01.2019 - 21.05.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 decembrie 2017, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Prodan Gutiera a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.264 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 490 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea de la Prodan Gutiera în beneficiul părții vătămate Mustafenco Viorel a prejudiciului material în sumă de 2411,56 lei, iar în beneficiul lui Mustafenco Nina a prejudiciul material în sumă de 4195,26 lei și a prejudiciul moral în sumă de 10000 lei, în rest aceasta a fost respinsă, ca nefondată.

2. Prima instanță a constatat că Prodan Gutiera, la 02 aprilie 2017, aproximativ la orele 04⁴⁵, conducând mijlocul de transport de model „Audi Q7”, cu n/î XXXXX, fiind trează, cu permis de conducere de categoria „B”, valabil pentru categoria mijlocului de transport pe care-l ghida, se deplasa în mun.Chișinău pe str.M.Eminescu din direcția

str. Bernardazzi spre str. Șciusev, ajungând în apropierea intersecției str. Mihai Eminescu cu str. M. Kogălniceanu, unde la semafor funcționa semnalul galben intermitent, aflându-se în perimetrul de acțiune al indicatorului rutier 2.1, anexa nr.3 din Regulamentul Circulației Rutiere, potrivit căruia conducătorul trebuie să cedeze trecerea vehiculelor care se apropie de intersecție pe drumul ce urmează a fi intersectat, iar în caz de necesitate, el trebuie să oprească la marcajul 1.13, iar în lipsa acestuia - înaintea intersecției. Astfel, conducătorul mijlocului de transport nu a ținut permanent seama de împrejurări, de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, determinarea benzii de circulație și modului de conducere a vehiculului, nu a apreciat corect situația rutieră reală pe drum în care se afla vehiculul în momentul respectiv, prin ce a încălcat pct.3, pct.45 subpunct.1), 2) din Regulamentul Circulației Rutiere, potrivit cărora „Participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”, „ Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția: h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă, situațiile periculoase: c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii: d) situația rutieră, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, respectiv și cerințele art.22 alin.(4) din Legea nr.131-XVI din 07.06.2007, privind siguranța traficului rutier, potrivit căruia „participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu pericliteze siguranța unor alți participanți la trafic” și, manifestând neglijență în circumstanțele sus expuse, nu a reacționat adecvat, nu a luat în considerație starea de lucruri în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecințelor acestora, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu a adaptat o conduită corespunzătoare condițiilor de drum care i-ar garanta securitatea circulației, s-a angajat în traversarea intersecției fără să cedeze trecerea vehiculelor ce se apropiau de intersecție pe drumul cu prioritate, prin ce a încălcat și cerințele pct.59.2) din Regulamentul Circulației Rutiere, care prevăd că „la intersecția drumurilor de semnificație neechivalentă, conducătorul vehiculului care se deplasează pe drumul fără prioritate trebuie să cedeze trecerea vehiculelor ce se apropie de intersecție pe drumul cu prioritate” și, ca urmare, a comis tamponarea automobilului de model „Dacia Logan”, cu n/î XXXXX, în care se aflau pasagerii Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, condus de către Harabari Vasile, ce se deplasa pe drumul cu prioritate de pe str.M.Kogălniceanu, din stânga spre dreapta relativ sensului de deplasare al automobilului de model „Audi Q7” cu n/î XXXXX.

În rezultatul impactului, pasagerii Mustafenco Nina i-au fost cauzate, conform concluziei raportului de expertiză judiciară nr.987/D din 15.05.2017, vătămare

corporală medie sub formă de fractura osului pubis și ischiatic pe stânga, contuzia țesuturilor moi manifestată prin edem al bazinului și șoldului pe dreapta, excoriații a țesuturilor moi la nivelul feței, iar pasagerului Mustafenco Viorel i-au fost cauzate, conform concluziei raportului de expertiză judiciară nr.988/D din 08.05.2017, vătămare corporală ușoară sub formă de plăgi tăiate la nivelul umărului drept cu extindere pe torace, excoriații la nivelul feței și mâina stânga, echimoze la nivelul ambelor genunchi.

3. Împotriva sentinței a declarat apel:

- procurorul, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui G.Prodan să-i fie stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, precum să fie dispusă încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 927 lei, pentru efectuarea rapoartelor de expertiză, iar corpurile delict - automobilul de model de model „Audi Q7”, cu n/î XXXXX și automobilul de model „Dacia Logan”, cu n/î XXXXX să fie restituite proprietarilor, pe motiv că instanța incorect a aplicat inculpatei o sancțiune pecuniară în mărime de 490 unități convenționale, ce vine în contradicție cu prevederile art.64 alin.(3) Cod penal, care nu poate fi mai mică de 500 unități convenționale; - instanța nu s-a expus asupra cererii procurorului privind încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 927 lei, pentru efectuarea rapoartelor de expertiză, precum nu s-a expus și nici asupra corpurilor delict - automobilele implicate în accidentul rutier, care urmau a fi restituite proprietarilor;

- avocatul A.Luca în numele părților vătămate N.Mustafenco și V.Mustafenco, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea aplicării pedepsei și laturii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatei să-i fie aplicată pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, iar acțiunea civilă să fie admisă integral, pe motiv că instanța incorect a admis cererea inculpatei de a fi examinată cauza pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, de rând ce aceasta urma a fi respinsă din motiv că inculpata indică la vinovăția altei persoane; - incorect instanța nu a dispus aplicarea pedepsei complementare, pe când din circumstanțele cauzei reiese că inculpata la săvârșirea infracțiunii a comis un număr semnificativ de încălcări grave a Regumanetului circulației rutiere, ce denotă că dânsa, în calitatea sa de conducător al unității de transport, prezintă pericol pentru societate, ceea ce impune necesitatea privării de permisul de conducere, pentru a preveni comiterea unor noi fapte similare; - soluționând acțiunea civilă, instanța nu s-a expus pe marginea cheltuielilor de judecată suportate de ambele părți și a prejudiciului moral solicitat de V.Mustafenco, precum și incorect a fost diminuat quantumul prejudiciului moral suportat de N.Mustafenco, care o perioadă de trei luni a fost în imposibilitate de a se deplasa de sine stătător, ceea ce justifică quantumul prejudiciului moral solicitat; - faptul că părții vătămate V.Mustafenco i-a fost cauzat un prejudiciu moral rezultă din faptul că acestuia, la fel, i-au fost cauzate multiple leziuni corporale, fiindu-i acordat tratament medical, astfel că i-au fost cauzate suferințe fizice, că a ratat zborul în Italia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2018,

au fost admise apelurile declarate de procuror și de avocatul A.Luca în numele părților vătămate N.Mustafenco și V.Mustafenco, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și a acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care lui Prodan Gutiera, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.

Acțiunea civilă înaintată de avocat în numele părții vătămate Mustafenco Nina a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Prodan Gutiera în beneficiul lui Mustafenco Nina a cheltuielilor de judecată în sumă de 4000 lei, în rest cerințele au fost respinse.

Acțiunea civilă înaintată de avocat în numele părții vătămate Mustafenco Viorel a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Prodan Gutiera în beneficiul lui Mustafenco Viorel a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 1000 lei, în rest cerințele au fost respinse.

Cheltuielile judiciare pentru efectuarea rapoartelor de expertiză în mărime de 927 lei, au fost trecute în contul statului. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a conchis că, starea de fapt reținută și de drept apreciată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate la caz, acestea analizate în ansamblu potrivit art.101 Cod de procedură penală justifică încadrarea corectă a acțiunilor inculpatei și demonstrează cu certitudine vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(1) Cod penal, care rezultă însăși din declarațiile inculpatei G.Prodan, a părților vătămate N.Mustafenco, V.Mustafenco, reprezentantului părților vătămate, SREL „Acord Eurotrans”, D.Russu, a martorilor A.Viziru, V.Conovali și probele scrise - procesele-verbale de cercetare a locului accidentului rutier din 02.04.2017, de examinare a automobilelor de model „Audi Q7”, cu n/î XXXXX din 02.04.2017 și „Dacia Logan”, cu n/î XXXXX din 02.04.2017, rapoartele de expertiză medico-legală nr.987/D și 988/D din 15.05.2017 și 08.05.2017.

Totodată, instanța de apel, reținând că din conținutul cererilor de apel înaintate, apelanții critică hotărârea primei instanțe sub aspectul individualizării pedepsei penale și în latura civilă, respectiv verificând sub aspectul vizat legalitatea individualizării pedepsei penale în privința lui G.Prodan, a concluzionat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal și la stabilirea categoriei pedepsei a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana vinovatei, de circumstanțele ce atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale acesteia, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării ei, doar că la stabilirea mărimii amenzii nu a ținut cont de prevederile art.64 alin.(3) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel, apreciind în ansamblu circumstanțele cazului, prin prisma scopului pedepsei penale, ținând cont că infracțiunea comisă face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana inculpatei, de circumstanțele atenuante – recunoașterea vinei, căința sinceră și lipsa celor agravante, a considerat de a-i aplica o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, considerând că această categorie și mărime de pedeapsă va asigura atingerea deplină a scopului legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatei, având în vedere că aceasta a încălcat regulile de securitate a circulației care a precedat producerea urmărilor prejudiciabile.

Concomitent, instanța de apel a respins solicitarea avocatului în interesele părților vătămate, cât și a procurorului, invocată în instanța de apel, de a fi aplicată inculpatei pedeapsa complementară, deoarece norma de drept incriminată acesteia prevede expres că pedeapsa complementară în formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, este posibilă de a fi aplicată doar în cazul când este aplicată pedeapsa principală cu închisoare, pe când lui G.Prodan i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă.

De asemenea, instanța de apel a respins și solicitarea părții acuzării de a fi încasate de la inculpată cheltuielile de judecată în mărime de 927 lei, pentru efectuarea rapoartelor de expertiză, deoarece partea acuzării nu a înaintat de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești cerere de chemare în judecată, potrivit prevederilor art.221 alin.(4) Cod penal, iar reieșind din dispozițiile art.143 alin.(1) pct.2), 6), alin.(2), 227 Cod de procedură penală, aceste cheltuieli nu pot fi dispuse spre încasare de la G.Prodan, acestea urmând a fi compensate din contul mijloacelor bugetului de stat.

Prin urmare, instanța de apel a considerat necesar de a dispune trecerea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea rapoartelor de expertiză în mărime de 927 lei în contul statului, deoarece anume statului îi revine obligațiunea de drept de a asigura și acoperi cheltuielile legate de investigarea și judecarea cauzelor penale.

Referitor la latura civilă ce este contestată de avocat în numele părților vătămate, instanța de apel, verificând soluția primei instanțe, a considerat că instanța just a admis acțiunea civilă în partea reparării prejudiciului material pentru efectuarea tratamentului necesar în sumă de 2411,56 lei în privința lui V.Mustafenco și în sumă de 4195,26 lei în privința lui N.Mustafenco, sume ce sunt confirmate prin bonuri de plată.

Totodată, instanța de apel a considerat întemeiată soluția primei instanțe și cu privire la repararea prejudiciului moral în privința lui N.Mustafenco, deoarece aceasta, ca urmare a acțiunilor ilegale ale inculpatei, a suportat suferințe fizice și psihice, fiindu-i cauzate vătămări corporale medii, prin urmare i-a fost cauzat un prejudiciu moral, quantumul căruia a fost apreciat corect de către prima instanță la suma de 10 000 lei, sumă care este capabilă să remedieze suferințele psihice suportate de partea vătămată, N.Mustafenco.

Subsidiar, instanța de apel a conchis că incorect prima instanță a respins cerința părții vătămate N.Mustafenco privind încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, de rând ce acestea au fost justificate prin probe și anume, bonurile de plată seria PL nr.200054/78 din 29.05.2017, seria PL nr.200177/12 din 29.01.2018, seria PL nr.200176/11 din 29.01.2018, din care rezultă că pentru asistență juridică N.Mustafenco a achitat suma de 4000 lei, iar V.Mustafenco a achitat suma de 1000 lei, astfel pe motivul dat instanța a conchis de a admite cerința părții vătămate în partea încasării cheltuielilor de judecată.

Referitor la acțiunea civilă a părții vătămate V.Mustafenco, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 5000 lei, instanța de apel a considerat justificată parțial solicitarea acestuia, deoarece a suportat dureri fizice, fapt constatat prin raportul de expertiză judiciară nr.988/D din 08.05.2017, astfel a conchis că pentru suferințele suportate de acesta pentru vătămarile corporale ușoare, suma de 2000 lei, va fi capabilă să remedieze suferințele fizice și psihice suportate de partea vătămată.

Ținând cont de prevederile art.162 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că corpurile delictive și anume, automobilul de model „Audi Q7” cu n/î XXXXX, cât și automobilul de model „Dacia Logan”, cu n/î XXXXX, urmează a fi restituite proprietarilor.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul A.Luca în numele părților vătămate N.Mustafenco și V.Mustafenco care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului său invocat în apel referitor la individualizarea pedepsei, prin care a enunțat că inculpata nejustificat a beneficiat de reducerea pedepsei în baza art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, deoarece nu și-a recunoscut vina, fiindcă în declarațiile sale indică la vina unui alt șofer în producerea impactului, astfel că instanța în temeiul art.383 Cod de procedură penală, printr-o încheiere motivată urma să reia judecarea cauzei în procedură generală; - incorect instanțele au reținut la individualizarea pedepsei căința sinceră a inculpatei, de rând ce ultima nu și-a cerut scuze de la părțile vătămate pentru suferințele cauzate, nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, solicitând ca acțiunea civilă să fie soluționată în ordinea procedurii civile, ceea ce dă dovadă că aceasta nu a conștientizat gravitatea faptelor comise; - partea descriptivă a deciziei instanței de apel în ce privește soluționarea acțiunii civile a părților vătămate, este una neclară și vine în contradicție cu cea dispozitivă, deoarece instanța a casat sentința în partea soluționării acțiunii civile, dar nu a indicat pe marginea căror capete ale pretențiilor din acțiunea civilă urmează a fi casată, deși a admis doar parțial acțiunea civilă în partea încasării cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei în privința lui V.Mustafenco, în rest acțiunea civilă a fost respinsă; - deși instanța a admis parțial solicitarea apărării de a încasa cheltuielile judiciare în beneficiul lui V.Mustafenco în sumă de 1000 lei, nu a motivat soluția de ce nu urmează a fi încasată și suma de 3000 lei pentru acordarea asistenței juridice în prima instanță; - nemotivat și deminuat este cuantumul prejudiciului moral solicitat de către părțile vătămate, în coraport cu suferințele fizice și psihice suportate; - examinarea cauzei în apel a derulat cu încălcarea prevederilor art.19 Cod de procedură penală și art.6§1 CEDO, ce garantează accesul liber la justiție și la un proces echitabil.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 iunie 2018 a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, casată parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2018 în latura civilă și dispusă rejudecarea cauzei în această parte în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate au fost menținute.

7. Pentru a pronunța soluția dată, instanța de recurs a reținut că, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate nu a fost viciată, menționând în acest sens că, prin încheierea protocolară din 04.12.2017, instanța a admis cererea inculpatei de a fi examinată cauza în procedură simplificată, pe motiv că inculpata își recunoaște faptele indicate în rechizitoriu, nu solicită administrarea de noi probe, iar din probele administrate rezultă faptele inculpatei, acestea fiind stabilite, fiind suficiente date cu privire la persoana ei pentru stabilirea

pedepsei. La fel, fiind audiată în cadrul ședinței de judecată, inculpata G. Prodan a recunoscut integral vina, s-a căit sincer de cele comise, fiind de acord cu acțiunea civilă în principiu, în privința prejudiciului moral considerând că este exagerată (f.d.188, 121, 222-225, vol.1). Mai mult, instanța punând în discuție posibilitatea examinării cauzei în procedura nominalizată, atât părțile vătămate, cât și recurentul ce contestă legalitatea hotărârilor sub aspectul dat, au considerat posibilă examinarea acesteia potrivit prevederilor art.364/1 Cod de procedură penală (f.d.223, vol.1).

Astfel, instanța de recurs a considerat ca fiind lipsite de temei argumentele recurentului, precum că instanța neîntemeiat a acceptat examinarea cauzei în procedura prevăzută de art.364/1 Cod de procedură penală și că inculpatei, în temeiul acestei norme, nejustificat i-a fost redusă pedeapsa și a fost liberată de pedeapsa complementară.

La acest capitol, instanța de recurs a relevat că, pedeapsa stabilită lui G. Prodan este individualizată conform prevederilor legale, la aplicarea căreia instanța de apel a ținut cont de prevederile art.61, 75 Cod penal, iar hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Concluzia instanței de apel corespunde circumstanțelor cauzei și criteriilor de stabilire a pedepsei, iar temeiuri prin care s-ar demonstra că inculpata nu poate fi corectată fără a-i fi aplicată o altfel de pedeapsă mai aspră, nu s-au stabilit.

Iar, referitor la pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, care nu a fost aplicată inculpatei, instanța de recurs, la fel, a conchis că este corectă și legală soluția instanței, or, norma de drept incriminată acesteia prevede expres că pedeapsa complementară poate fi aplicată doar în cazul când stabilirii pedepsei principale sub formă de închisoare, pe când inculpatei i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă.

Totodată, sub aspectul vizat, Colegiul lărgit a considerat neîntemeiate argumentele invocate de avocat, precum că instanța de apel nu a reținut că inculpata nu și-a cerut scuze de la părțile vătămate pentru suferințele cauzate, nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, solicitând ca acțiunea civilă să fie soluționată în ordinea procedurii civile, ceea ce dă dovadă că aceasta nu a conștientizat gravitatea faptelor comise, deoarece după cum rezultă din actele cauzei și anume, din procesul verbal al ședinței din prima instanță (f.d.224, vol.1), inculpata a regretat cele întâmplare, s-a căit sincer de cele săvârșite și a recunoscut acțiunea civilă parțial, considerând că prejudiciul moral solicitat de părțile vătămate este exagerat, circumstanță ce nu poate fi valorificată, după cum susține recurentul, că G. Prodan nu a conștientizat gravitatea faptelor comise.

Prin urmare, circumstanța că inculpata nu a recuperat prejudiciul material cauzat prin infracțiune nu poate fi privită ca un impediment pentru a fi luate în considerație alte criterii de individualizare a pedepsei penale întru neaplicarea unei pedepse sub formă de amendă.

Referitor la alegațiile recurentului în ce privește soluția instanței de apel în latura civilă, care în opinia acestuia este incorectă, Colegiul lărgit, verificând legalitatea soluției sub aspectul vizat, a sesizat că instanța de apel în latura civilă nu a respectat prevederile legale prevăzute de art.417 alin.(1) pct.7)-8) Cod de procedură penală, or, potrivit părții dispozitive a deciziei instanței de apel, aceasta a admis apelurile, a casat

parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și a acțiunii civile, pronunțând o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care a admis parțial acțiunile civile, dispunând încasarea cheltuielilor de judecată de la G. Prodan în beneficiul lui N. Mustafenco în sumă de 4000 lei, în rest cerințele au fost respinse, și în beneficiul lui V. Mustafenco în sumă de 1000 lei, precum și prejudiciul moral în sumă de 2000 lei, în rest cerințele au fost respinse.

Așadar, instanța de apel a conchis că incorect prima instanță a respins cerința părților vătămate N. Mustafenco privind încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în sumă de 4000 lei și V. Mustafenco în sumă de 1000 lei, de rând ce aceste cheltuieli au fost justificate prin bonurile de plată, din care motiv a ajuns la concluzia de a admite acțiunile civile în această parte. Însă instanța de apel nu s-a expus asupra cerinței părții vătămate privind încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în prima instanță în sumă de 3000 lei (f.d.218 v.1, 14 v.2).

La fel, instanța a considerat parțial justificată solicitarea lui V. Mustafenco în partea încasării prejudiciului moral, doar în sumă de 2000 lei, reieșind din faptul că acesta a suportat suferințe psihice și vătămarile corporale ușoare, concluzionând că această sumă va fi capabilă să remedieze suferințele fizice și psihice suportate de partea vătămată.

Reieșind din aceste constatări, Colegiul penal a concluzionat că dispozitivul deciziei instanței de apel nu corespunde concluziilor făcute de instanță în partea descriptivă, deoarece instanța în partea dispozitivă nu a indicat în care parte acțiunea civilă urmează a fi casată, în partea prejudiciului material, moral, or, a cheltuielilor de judecată, totodată indicând că „în rest cerințele se resping”.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2018 a fost admis parțial apelul avocatului Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, casată sentința în partea care se referă la prejudiciul moral și cheltuielile de judecată, și pronunțată, în această parte, o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, potrivit căreia, s-a dispus încasarea de la Prodan Gutiera în beneficiul părții vătămate Mustafenco Viorel suma de 3000 (trei mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina suma de 20000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3000 (trei mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În partea încasării prejudiciului material, sentința a fost menținută.

9. Pentru a pronunța soluția, instanța de apel, la rejudecarea cauzei a ținut cont de prevederile art.436 alin. (3) Cod de procedură penală, menționând că va examina doar chestiunile cu privire la acțiunea civilă depusă de părțile vătămate.

În această ordine de idei, notificând prevederile art. art.118 alin.(1), 219, 220 Cod de procedură civilă, art.1398 Cod civil, a constatat, că este probată existența faptului ilicit (comiterea accidentului rutier), legătura cauzală dintre fapta ilicită, prejudiciu și vinovăția inculpatei în comiterea faptei ilicite și a menționat că, partea vătămată Mustafenco Nina a solicitat suma prejudiciului material în mărime de 4195 lei 26 bani, 40000 lei cu statut de daună morală și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3000 lei, iar partea vătămată Mustafenco Viorel a solicitat suma prejudiciului material în mărime de 2411 lei 56 bani, 5000 cu statut de daună morală și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 3000 lei.

Instanța de apel a constatat că părțile vătămate au probat mărimea prejudiciului material prin bonurile de plată pentru medicamentele procurate, astfel că, în această parte, în partea încasării prejudiciului material, a considerat că soluția primei instanțe este corectă.

Cu referire la prejudiciul moral, instanța de apel a notificat prevederile art. 1422, 1423 Cod civil și verificând hotărârea atacată în aspectul dat, a considerat necesar de a încasa prejudiciul moral în privința lui Mustafenco Nina în sumă de 20000 lei.

Totodată, instanța de apel a reținut că, caracterul real al cheltuielilor a fost probat prin înscrisurile anexate (vol. I, f.d.206, vol. II, f.d.6, 6¹, 14) și a menționat că, reieșind din natura cauzei, cheltuielile de judecată erau necesare, fiind absolut imperioasă participarea unui avocat, și ținând cont de Recomandările privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele judecătorești a cheltuielilor de asistență juridică aprobat prin hotărârea Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr.2 din 03.03.2012, instanța de apel a subliniat că sumele achitate de către părțile vătămate pentru asistența juridică sunt, de asemenea, rezonabile. Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia de a încasa din contul inculpatei în beneficiul părților vătămate sumele achitate avocatului cu titlu de asistență juridică, în mărimea în care au fost solicitate în acțiunea civilă depusă.

10. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la data de 14 noiembrie 2018, este atacată cu recurs ordinar de avocatul Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, la 12 decembrie 2018, care invocând temeiurile de drept prevăzute în art.427 alin. (1) pct. 6) - *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar*, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivare partea apărării menționează că, rejudecând cauza, în partea încasării prejudiciului moral solicitat de partea vătămată Mustafenco Viorel, precum și cheltuielile de judecată solicitate de partea vătămată Mustafenco Nina, instanța de apel, fără careva motiv a diminuat, precum și nu s-a expus pe unele capete ale cerințelor, care au fost admise anterior.

Deși, prin decizia CA Chișinău din 01.02.2018, în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina cu titlu de cheltuieli de judecată a fost încasată suma de 4000 lei, în decizia recurată, suma dată a fost redusă la 3000 lei, iar în beneficiul lui Mustafenco Viorel a fost încasată suma de 2000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în decizia recurată, deja acest capăt al pretențiilor nici nu se regăsește, iar instanța de apel nu se expune pe marginea acestui capăt al pretențiilor.

Consideră că, o asemenea diminuare a sumelor adjudecate, în procedura de rejudecare a cauzei după ce Curtea Supremă de Justiție a admis recursul părților vătămate, denotă o încălcare flagrantă a principiului neagravării situației în propria cale de atac și, respectiv, instanța de apel nu putea diminua sau exclude sumele adjudecate, mai mult ca atât, fiind obligată să se expună pe marginea fiecărui argument invocat.

În această ordine de idei, recurentul a menționat că, în instanța de apel, partea vătămată Mustafenco Viorel a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică în valoare de 4000 lei(3000 lei pentru prima instanță și 1000 lei,

pentru examinarea în Curtea de Apel), prezentând actele justificative corespunzătoare. Însă Instanța de Apel, încasat numai 3000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, fără să se expună pe marginea sumei ce depășește suma adjudecată. La fel, Mustafenco Viorel, a solicitat încasarea sumei de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, dat fiind faptul că drept rezultat al acțiunilor condamnatei Prodan Gutiera, lui i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice, datorită multiplelor leziuni corporale, însoțite de scurgeri de sânge, fiind necesară transportarea acestuia la spital pentru acordarea tratamentului medical. Clipele de groază retrăite de părțile vătămate sunt de nedescris, ce până în prezent trezesc emoții de spaimă. Ca consecință, Munstafenco V., a ratat zborul în R. Italia , fiindu-i răsturnate toate planurile, fapte ce în cumul, denotă că Mustafenco V. în rezultatul acestui accident i-a fost cauzat un prejudiciu moral, însă instanța de apel nu a soluționat acest capăt al cerințelor.

În egală măsură, nemotivată este și diminuarea cuantumului prejudiciului moral solicitat de către partea vătămată Mustafenco N., care o perioadă de trei luni, a fost ținută la pat, fiind în imposibilitate de a se scula și de a se deplasa de sine stătător, necunoscând dacă se va restabili sau nu sănătatea sa, fapt ce justifică solicitările cuantumului prejudiciului moral în valoare de 40 000 lei, iar instanța de apel eronat a diminuat cuantumul prejudiciului moral suportat la 20 000 lei. Totodată, deși partea vătămată Mustafenco Nina, a solicitat cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 4000 lei, instanța de apel încasând suma de 3000 lei, a ezitat să se expună pe marginea sumei ce depășește suma adjudecată.

Astfel, remarcă că, dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău din 14.10.2018, în partea soluționării acțiunilor civile a părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, este neclar.

11. Procurorul și inculpata au depus referințe privind opinia lor asupra recursului ordinar declarat de avocatul Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat. Inculpata a anexat la referința depusă copia transferurilor a sumelor de bani, care au fost încasate în conformitate decizia instanței de apel din 14.10.2018.

12. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total decizia atacată și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă

probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

La fel, se menționează prevederile art.417 alin. (1) pct.7)-8) Cod de procedură penală, care stipulează că decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelurilor și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea acestora, precum și motivele adoptării unei atare soluții.

Analizând decizia recurată, Colegiul lărgit conchide că, instanța de apel a ignorat prevederile indicate supra, precum și indicațiile instanței de recurs, care potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, sunt obligatorii, pentru instanța de rejudecare, în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 iunie 2018 a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, casată parțial hotărârea atacată, **în latura civilă** cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată. În rest, celelalte dispoziții ale hotărârii atacate au fost menținute.

Astfel, la 10 octombrie 2018, instanța de apel a pronunțat decizia, după rejudecarea cauzei, prin care s-a admis parțial apelul declarat, și a casat sentința în partea care se referă la prejudiciul moral și cheltuielile de judecată, dispunându-se încasarea de la Prodan Gutiera în beneficiul părții vătămate Mustafenco Viorel suma de 3000 (trei mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina suma de 20000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3000 (trei mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În partea încasării prejudiciului material, sentința a fost menținută.

Colegiul lărgit, analizând materialele cauzei și decizia recurată, constată că, soluția instanței de apel în privința părții vătămate Mustafenco Viorel este corectă, precum și în partea ce ține de încasarea în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina suma de 20000 (douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, or, instanța de apel și-a motivat soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 9 din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Subsidiar, Colegiul atrage atenția și asupra faptului că, la 07 februarie 2019 Prodan Gutiera a transferat pe contul lui Mustafenco Viorel suma de 5.450 (cinci mii patru sute cincizeci) lei (f.d. 112, vol. II), iar pe contul lui Mustafenco Nina suma de 20 000 (douăzeci mii) lei și 7.200 (șapte mii două sute) lei (f.d.110, 111, vol. II). Prin urmare, inculpata Prodan Gutiera a executat decizia instanței de apel din 10 octombrie 2018.

Însă, instanța de recurs consideră că, incorect a fost estimată suma cheltuielilor judiciare în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina, or, pe parcursul examinării cauzei în instanțele de fond și apel, de către partea vătămată au fost prezentate bonuri

de plată din 29 mai 2017 în sumă de 3000 lei, pentru asistența juridică acordată în prima instanță (f.d.206, vol. I) și, respectiv, din 29 ianuarie 2018 în sumă de 1000 lei, pentru asistența juridică acordată în instanța de apel (f.d.6, vol. II). Aceste sume, fiind solicitate de către partea vătămată Mustafenco Nina de a fi încasate de la vinovata Prodan Gutiera, fiind încasată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2018 suma cheltuielilor judiciare din contul inculpatei în beneficiul lui Mustafenco Nina în mărime de 4000 lei.

Astfel, la rejudecarea cauzei de către instanța de apel în baza deciziei Curții Supreme de Justiție din 18 iunie 2018 prin care s-a admis recursul părții vătămate Mustafenco Nina și a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2018, nu putea fi încasată, în detrimentul lui Mustafenco Nina, suma de 3000 lei în calitate de cheltuieli judiciare, deoarece cauza se rejudeca la recursul ei, astfel că suma încasată în calitate de cheltuieli judiciare 4000 lei nu putea fi diminuată.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel, în partea încasării cheltuielilor de judecată în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina în sumă de 3000 lei, este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2018, în partea încasării cheltuielilor de judecată în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în strictă conformitate cu prevederile legale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apelurile declarate, să cerceteze, să verifice și să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

13. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Luca Alexandru în numele părților vătămate Mustafenco Nina și Mustafenco Viorel, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2018, în partea încasării cheltuielilor de judecată în beneficiul părții vătămate Mustafenco Nina, în cauza penală în privința

lui **Prodan Gutiera XXXXX**, și se dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Decizia în partea dispunerii rejudecării cauzei nu se supune nici unei căi de atac, iar în partea menținerii celorlalte dispoziții, este irevocabilă.

Pronunțată integral la **20 iunie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

Mardari Dumitru